

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het college geeft in deze paragraaf de risico's aan van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen. Het is belangrijk bewust te zijn van de risico's en hierop te sturen. Doorontwikkeling van het risicobeleid en bewustzijn van risico's staat hoog op de agenda.

De geïnventariseerde risico's zetten we af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente. De relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit wordt het weerstandsvermogen genoemd.

WEERSTANDSVERMOGEN

Het is van belang te weten of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Onder het weerstandsvermogen wordt namelijk het vermogen van de gemeente verstaan om niet voorziene financiële tegenvallers op te kunnen vangen teneinde haar taken voort te kunnen zetten.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De relatie tussen benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit is hieronder weergegeven.

GEWENSTE HOOGTE VAN HET WEERSTANDSVERMOGEN

Doet zich een onvoorzien risico voor dan zal dat in eerste instantie uit de algemene reserve gedekt worden. In de nota reserves en voorzieningen is de minimale omvang van de algemene reserve bepaald op € 6.000.000. De raad heeft dit vastgesteld.

BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

De beschikbare weerstandscapaciteit is in het Besluit Begroting en Verantwoording (artikel 11.1) omschreven als 'de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken'. Deze middelen kunnen bestaan uit de volgende componenten:

- Het eigen vermogen. Hiertoe behoren:
 - De algemene reserve (voor zover vrij aanwendbaar).
 - De bestemmingsreserves (voor zover de bestemming kan worden gewijzigd).
 - De stille reserves.
- De onbenutte belastingcapaciteit
- De post onvoorzien

INCIDENTELE EN STRUCTURELE WEERSTANDSCAPACITEIT

Het BBV maakt onderscheid tussen de incidentele en de structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken.

De weerstandscapaciteit wordt als volgt weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Weerstandscapaciteit in de exploitatie				
Onbenutte belastingcapaciteit:				
- OZB	2.306	2.180	2.054	1.554
- Rioolheffing	0	0	0	0
- Afvalstoffenheffing	0	0	0	0
- Precariobelasting	0	0	0	0
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	2.306	2.180	2.054	1.554
Onvoorzien	0,25	0,25	0,25	0,25
Saldo meerjarenbegroting	-515	359	754	338
Totaal weerstandscapaciteit in de exploitatie	1.726	2.629	2.919	2.484
Weerstandscapaciteit van het eigen vermogen				
- Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	35.039	34.113	34.174	34.911
- Reeds aanwezige buffer in de algemene reserve	6.000	6.000	6.000	6.000
- Stille reserves				
Totaal weerstandscapaciteit in eigen vermogen	41.039	40.113	40.174	40.911
Totaal weerstandscapaciteit	42.830	42.652	42.983	42.803

Onder belastingcapaciteit wordt verstaan de financiële ruimte die er is om de belastingen en heffingen te verhogen. Voor de heffingen geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

ONROEREND ZAAKBELASTING

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken hanteert in de meicirculaire het zogenaamde artikel 12-norm bij de Onroerende ZaakBelasting. Voor 2018 is deze norm vastgesteld op 0,1905 % van de waarde van de objecten. Dit is de norm die een gemeente moet hanteren wil zij voor een artikel 12-uitkering in aanmerking komen.

Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit is de berekening als volgt:

Geraamde opbrengst OZB in 2019 is:	€ 3.816.400
Totale WOZ waarde (€ 3.214 miljoen x 0,1952 % =)	€ 6.122.563
De onbenutte belastingcapaciteit OZB	€ 2.306.163

RIOOLHEFFING

De opbrengst van de rioolheffing is gebaseerd op 100 % dekking van de kosten. Hierdoor is de onbenutte belastingcapaciteit in 2019 en verder € 0. De berekening kostendekkendheid is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

AFVALSTOFFENHEFFING

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is gebaseerd op 100 % dekking van de kosten. Hierdoor is de onbenutte belastingcapaciteit in 2019 en verder € 0. De berekening kostendekkendheid is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

PRECARIOBELASTING

De precariobelasting voor kabels en leidingen is gemaximaliseerd op het tarief wat gold per 10 februari 2016. Ingaande 2022 is het niet meer mogelijk precariobelasting te heffen voor kabels en leidingen die in gemeentegrond liggen.

OVERIGE BELASTINGEN

Wij verwachten voor de tarieven van de overige belastingsoorten en leges een stijging van het inflatiepercentage met 2,3 %. Het vernieuwde BBV schrijft voor dat er een toelichting is voor de opbouw van de leges. Deze is toegelicht in de paragraaf G Lokale heffingen.

ONVOORZIEN

Omdat regelgeving een onvoorzien bedrag voorschrijft is een bedrag geraamd van € 250.

VRIJ AANWENDBAAR DEEL ALGEMENE RESERVE

Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve is dat deel van de reserve dat direct aangewend kan worden voor een financiële tegenvaller. Als ondergrens van de algemene reserve is € 6.000.000 als minimum aangemerkt om de uitvoering van de gemeentelijke taken te waarborgen. De algemene reserve bedraagt in 2019 € 41.317.951. Het aanwendbare deel van de algemene reserve is dus € 35.317.951.

STILLE RESERVE

Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd doch direct verkoopbaar zijn indien men dat zou willen. Er zijn geen stille reserves in onze gemeente.

RISICO'S

INVENTARISATIE VAN DE RISICO'S

Het weerstandsvermogen dekt risico's af waarvoor het niet mogelijk is een redelijke schatting van de mogelijke schade of het verlies te maken. Hierdoor kan geen voorziening worden getroffen of een afwaardering van de activa plaatsvinden. Hieronder staan de risico's die aan bovengenoemde criteria voldoen en die van een zodanige omvang zijn dat zij de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden. Zaken die onderdeel vormen van het normale bedrijfsrisico van de gemeente zijn niet opgenomen. Daarnaast gelden er steeds zwaardere eisen voor het managen van risico's. Om te bepalen of de gemeente voldoende weerstandscapaciteit heeft, zijn alleen de financiële risico's van belang die niet worden afgedekt door verzekeringen, voorzieningen of andere afdoende maatregelen. Alleen die risico's die van materieel belang kunnen zijn, worden hieronder weergegeven.

RISICO'S DIE VOORTVLOEIE UIT DE SAMENWERKING MET ANDERE GEMEENTEN OF INSTANTIES

- Gemeentegaranties

De gemeente Hillegom heeft in het verleden meerdere malen gemeentegaranties afgegeven aan instellingen (stichtingen etc.). Aanspraken van derden op deze garanties zijn daarom niet uit te sluiten. Van gemeentezijde wordt per jaar aandacht aan de financiële afwikkeling geschonken om eventuele problemen vroegtijdig te signaleren, waardoor aanspraken kunnen worden voorkomen of beperkt. Overigens wordt het risico als zeer gering geschat. Per 31 januari 2017 staat de gemeente borg voor € 442.000 aan geldleningen.

- Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in een groot aantal gemeenschappelijke regelingen. De deelname brengt financiële risico's met zich mee omdat het uitgavenbeleid door het bestuur van het samenwerkingsverband wordt bepaald en niet door de individuele gemeenten. Sommige van deze gemeenschappelijke regelingen zijn gevoelig voor gewijzigde externe omstandigheden, zoals verslechterende economische omstandigheden of nieuwe wettelijke regelingen.

- Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)

In 2012 is een garantstelling verstrekt aan het GOM. Het maximale risico ontstaat als de totale garantstelling van de 6 x € 7 miljoen = € 42 miljoen volledig is benut en er voor geen enkel project planologische zekerheid verkregen is. Het maximale risico wordt bepaald door de gemaakte plankosten, de gemaakte rentekosten en het verkoopverlies in geval van gedwongen verkoop. Zoals eerder in de informatie van de GOM is opgenomen, bedraagt het risico per gemeente/aandeelhouder ongeveer € 2,3 miljoen.

RISICO'S DIE VOORTVLOEIE UIT HET BELEID VAN ANDERE OVERHEDEN

- Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gekoppeld aan de overheidsuitgaven, het zogenaamde 'trap op, trap af'-principe. In tijden van hoogconjunctuur ontvangt de gemeente een hoge uitkering. Bij laagconjunctuur wordt de algemene

uitkering uit het Gemeentefonds verlaagd. Daarnaast spelen beslissingen op Rijksniveau mee in de bepaling van de hoogte van de uitkering.

- **Nieuwe wetgeving open einde regeling**

Er is een aantal wetten en regelingen waarbij de hoogte van de kosten afhankelijk is van het aantal aanvragen. Voorbeelden hiervan zijn de Wet werk en bijstand, de Wet maatschappelijke ondersteuning en leerlingvervoer. Ook implementatie van nieuwe wetgeving kan een financieel risico met zich meebrengen.

- **Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)**

De Wet HOF schrijft een plafond voor het EMU-tekort van alle gemeenten samen voor, de hoogte van het plafond, dat met de Wet HOF geldt, wordt jaarlijks op basis van bestuurlijk overleg vastgesteld. Het netto financieringssaldo van alle gemeenten bij elkaar mag in een jaar dus niet boven dit plafond uitkomen. Voor de individuele gemeente is geen risico.

- **Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdzorg**

Er is een verbeterslag gemaakt bij het controleprotocol voor de zorgaanbieders. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de grote en kleine zorgaanbieders, zodat deze beter kunnen voldoen aan de eisen van het controleprotocol. De administratieve organisatie bij het SVB blijft landelijk een risico voor de gemeenten. De onzekerheden bij het opstellen c.q. vaststellen van de jaarrekening 2017 met betrekking tot baten, lasten en balansposten gerelateerd aan Jeugd en Wmo betreft mogelijke onjuiste of onvolledige

- toepassing woonplaatsbeginsel bestedingen Jeugdhulp.
- declaratie van zorgkosten door (kleine of vrijgevestigde) zorgaanbieders.
- uitvoering van PGB's door Sociale Verzekeringsbank
- baten eigen bijdrage via het CAK

- **Schatkistbankieren**

Het Schatkistbankieren voor decentrale overheden heeft een wettelijke basis in de wet Financiering decentrale overheden (Fido). De wet bedoelt deelname aan Schatkistbankieren van alle decentrale overheden. De gemeente is verplicht om overtollige gelden onder te brengen bij het Rijk. In de wet is een overgangsregeling opgenomen die aangeeft dat de eerder uitgezette tegoeden in zeven jaar worden afgebouwd (2020 laatste jaar). De financiële vertaling van deze overgangsregeling is opgenomen in de begroting.

- **Vennootschapsbelasting**

Vanaf 1 januari 2016 worden ondernemingsactiviteiten van de overheid onderworpen aan de vennootschapsbelasting. De invoering van de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (Vpb) kan onontkoombare financiële consequenties hebben voor de gemeente. De ondernemingsactiviteiten zijn geanalyseerd en hieruit blijkt dat alleen de grondexploitatie Vossepolder in aanmerking wordt genomen als ondernemersactiviteit.

RISICO'S DIE VOORTVLOEIEN UIT HET EIGEN BELEID

- **Grondexploitaties**

Binnen de gemeente Hillegom is één grondexploitatie actief, namelijk de Vossepolder. Tot een tweede grondexploitatie is in 2018 besloten, Woonzorgzone Elsbroek, planfase 3. Deze is nog in de aanbestedingsfase en heeft nog geen beoogd resultaat. Gezien de complexiteit van de exploitatie is het mogelijk dat het werkelijke resultaat minder positief uitvalt dan verwacht. Daarbij kunnen wijzigingen op fiscaal gebied een belangrijke invloed hebben op het uiteindelijke projectresultaat. Daarnaast zijn rentefluctuaties en inflatie factoren die een materieel gevolg voor de grondexploitaties kunnen hebben.

- **Onderhoud openbare voorzieningen**

De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor schade ontstaan door oneffenheden of spoorvorming in de weg. Ook door omvallende bomen of door takbreuk bij storm kan schade aan eigendommen van derden worden aangericht. Voor de gemeente geldt een risicoaansprakelijkheid. Dat wil zeggen dat de gemeente aansprakelijk is voor het creëren van een mogelijk schadeveroorzakende situatie. Wij moeten dus voortdurend alert zijn op het aansprakelijkheidsrisico.

- **Bodemverontreinigingen**

In algemene zin geldt dat er voor de gemeente Hillegom een financieel risico bestaat van sanering van locaties met bodemverontreiniging. In de begroting is geen rekening gehouden met dit risico, aangezien het een incidenteel karakter heeft.

- **Planschades**

In de begroting is een budget opgenomen voor adviezen van derden over planschades (en andere adviezen). Er is geen budget voor de betaling van daadwerkelijke planschades. We gaan ervan uit dat alle planschades worden verhaald conform afgesloten overeenkomsten.

Mocht de planschade niet verhaald of binnen het programma Ruimte van de begroting opgevangen kunnen worden, dan wordt de raad hierover geïnformeerd via de bestuursrapportage of de programmarekening.

- **Precario**

Het wetsvoorstel tot afschaffing precariobelasting voor kabels en leidingen van nutsbedrijven is 21 februari 2017 behandeld. Vanaf 2022 kunnen gemeenten geen precariobelasting voor kabels en leidingen van nutsbedrijven heffen. De aanslagen zijn opgelegd, door Liander is tegen de aanslag precariobelasting bezwaar gemaakt hangende een uitspraak bij het Hof. Het risico schatten wij laag in.

RISICOBEBEERSING

In het kader van beheersing van risico's (risicomanagement) dienen de risico's die een cruciaal financiële dreiging vormen voor de gemeente Hillegom te worden uitgelicht. Door de impact van een dreiging te vermenigvuldigen met de kans dat een dreiging zich voordoet, kan de omvang van een bepaalde dreiging worden gekwantificeerd. Als het totaal van de risico's kleiner is dan het weerstandsvermogen, dan is het weerstandsvermogen toereikend om de verwachte risico's te dekken.

KANS EN GEVOLG

Voor wat betreft de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet, wordt uitgegaan van de hieronder weergegeven tabel. Door toetsing met de beschikbare middelen en het aanwezig financieel weerstandsvermogen kan een evenwichtiger beeld worden gevormd van de financiële positie van een gemeente en de ontwikkeling daarvan.

Kans	Waarde tussen	is gemiddeld
0. Geen of niet te kwantificeren risico	0%	0%
1. Zelden	0 - 20%	10%
2. Onwaarschijnlijk	20 - 40%	30%
3. Mogelijk	40 - 60%	50%
4. Waarschijnlijk	60 - 80%	70%
5. Bijna zeker	80 - 100%	90%

RISICOANALYSE

Risicoanalyse

Omschrijving risico	Max. risico in €	Kans	Berekend risico in €
Gemeentegarantie	362.708	10%	36.271
Gemeenschappelijke regelingen	2.675.595	10%	267.559
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij	2.300.000	30%	690.000
Algemene uitkering Gemeentefonds	25.488.355	0%	0
Nieuw wetgeving open einde regeling	niet bekend	0%	0
Wet Houdbare Overheidsfinanciën	niet bekend	0%	0
Sociaal domein, inzet netwerk	166.667	30%	50.000
Sociaal domein, vraag overstijgt budget	666.667	30%	200.000
Sociaal domein, inzet netwerk	192.000	70%	134.400
Sociaal domein, hulp komt niet tot stand	60	30%	18
Leerlingenvervoer	230.000	10%	23.000
Schatkistbankieren	3.613.719	0%	0
Venootschapsbelasting	niet bekend	0%	0
Grondexploitaties	nihil	10%	0
Nog niet in exploitatie genomen gronden	4.400.000	30%	1.320.000
Decentralisaties	8.304.935	10%	in reserve
Onderhoud openbare voorzieningen	100.000	10%	10.000
Bodemverontreinigingen	niet bekend	0%	0
Planschades	niet bekend	0%	0
			2.731.248

RELATIE BENODIGDE EN BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

Bij de berekening van de ratio is de benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst levert de ratio op van het weerstandsvermogen, die te vergelijken is met andere gemeenten.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / geschatte risico's

Voor Hillegom komt deze ratio uit op € 42,8 miljoen / € 2,7 miljoen = 15,7 Dat is hoger dan 2,0 wat het waarderingscijfer A oplevert, uitstekend is.

Waarderingscijfer	Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Om de ratio van het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen maken wij gebruik van de waarderings tabel opgesteld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR).

KENGETALLEN

In het vernieuwde BBV is geadviseerd om, ter verbetering van de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten, standaard in de begroting (en in de jaarstukken) een aantal financiële kengetallen op te nemen. Van belang is dat de betekenis van de kengetallen worden begrepen en dat er inzicht is in de financiële positie van de gemeente.

Netto schuldquote x € 1.000)		rek. 2017	begr. 2018	begr. 2019	begr. 2020	begr. 2021	begr. 2022
Vaste schulden	+	0	8.000	6.000	16.000	18.000	18.000
Netto vlottende schuld	+	6.796	5.655	7.007	6.705	7.365	6.667
Overlopende passiva	+	4.853	3.374	1.900	1.900	1.900	1.900
Fin. activa (uitsluitend art. 36, d, e, f)*	-	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	-	8.126	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
Liquide middelen	-	2.517	1.501	256	256	256	256
Overlopende activa	-	397	510	510	510	510	510
Totaal		609	10.918	10.041	19.739	22.399	21.701
Totale baten, excl. mutaties reserves		45.798	45.521	47.152	46.437	47.017	46.419
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		1,3%	24,0%	21,3%	42,5%	47,6%	46,8%

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130 % als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Door het ontbreken van langlopende geldleningen is de netto schuldquote van de gemeente laag.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)		rek. 2017	begr. 2018	begr. 2019	begr. 2020	begr. 2021	begr. 2022
Vaste schulden	+	0	8.000	6.000	16.000	18.000	18.000
Netto vlottende schuld	+	6.796	5.655	7.007	6.705	7.365	6.667
Overlopende passiva	+	4.853	3.374	1.900	1.900	1.900	1.900
Fin. activa (uitsluitend art. 36, b,c,d,e,f)*	-	9.982	9.979	9.982	9.982	9.982	9.982
Uitzettingen < 1 jaar	-	8.126	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
Liquide middelen	-	2.517	1.501	256	256	256	256
Overlopende activa	-	397	510	510	510	510	510
Totaal		-9.373	939	59	9.757	12.417	11.719
Totale baten, excl. mutaties reserves		45.798	45.521	47.152	46.437	47.017	46.419
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		-20,5%	2,1%	0,1%	21,0%	26,4%	25,2%

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Door het ontbreken van langlopende geldleningen is de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen laag.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	rek. 2017	begr. 2018	begr. 2019	begr. 2020	begr. 2021	begr. 2022
Eigen vermogen	63.335	51.356	58.476	57.391	56.703	55.609
Balanstotaal	78.688	71.489	77.233	85.899	87.748	85.902
Solvabiliteit (ev/balanstotaal)	80,5%	71,8%	75,7%	66,8%	64,6%	64,7%

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Als er bestedingen gedaan worden met de reserves (eigen vermogen) daalt het solvabiliteitspercentage.

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	rek. 2017	begr. 2018	begr. 2019	begr. 2020	begr. 2021	begr. 2022
Totaal activa bouwgronden in exploitatie	1.416	816	-214	1.446	1.159	1.169
Totaal baten exclusief mutaties van reserves	45.798	45.521	47.152	46.437	47.017	46.419
Kengetal grondexploitatie	6,2%	3,6%	-0,9%	6,2%	4,9%	5,0%

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact kunnen hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

	Structurele exploitatieruimte (bedragen x € 1.000)	rek. 2017	begr. 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A	Totale structurele lasten	44.026	48.607	48.320	46.970	47.301	47.243
B	Totale structurele baten	45.470	45.521	47.152	46.437	47.017	46.419
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	166	3	3	3	3	3
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.202	858	1.326	1.006	1.340	1.434
E	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. Mutaties reserves))	45.798	45.521	47.152	46.437	47.017	46.419
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	5,4%	-4,9%	0,3%	1,0%	2,2%	1,3%

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Het positieve percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Woonlasten meerpersoonshuishouders		rek. 2017	begr. 2018	begr. 2019	begr. 2020	begr. 2021	begr. 2022
A	OZB lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	237	236	254	262	271	304
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	223	227	230	232	232	232
C	Afvalstoffenheffing voor gezin	263	273	278	284	284	284
D	Eventuele Heffingskorting voor gezin	0	0	0	0	0	0
E	Totale Woonlasten = A+B+C-D	723	736	762	778	787	820
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	723	723	721	721	721	721
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar ervoor (E/F) x 100%	100%	102%	106%	108%	109%	114%

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar deze kan worden opgevangen en of er ruimte is voor nieuw beleid. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een berekening gemaakt over de capaciteit, de woonlasten geeft een overzicht van de woonlasten tegenover het landelijke gemiddelde.

Onderlinge samenhang kengetallen

Voor de beoordeling samenhang van de kengetallen zijn er landelijke signaleringswaarden. De gemeenteraad kan deze informatie gebruiken in de beoordeling van de financiële positie. De zes financiële kengetallen zijn een gezamenlijke keuze geweest van Rijk, provincies en gemeenten om een breder beeld te krijgen van de financiële positie.

De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën. Deze categorieën sluiten aan bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest.

	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90%-130%	>130%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20%-50%	<20%
Structurele exploitatie	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20%-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95%-105%	>105%

Duiding van de kengetallen

De kengetallen moeten in gezamenlijkheid worden beoordeeld. De uitkomsten schetsen een redelijk constant beeld. De financiële positie van de gemeente kan op basis van deze uitkomsten als uitstekend worden beoordeeld. De netto schuldquote is wel stijgende, dit komt door het gebruik van reserves voor incidentele projecten. Hierdoor wordt de financieringspositie in negatieve zin beïnvloed.

Kengetallen	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Netto schuldquote	-8%	1%	6%	23,2%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-29%	-20%	-17%	2,0%
Solvabiliteitsratio	83%	80%	72%	74,6%
Structurele exploitatie	7%	0%	4%	0,4%
Grondexploitatie	-1%	3%	2%	-0,9%
Belastingcapaciteit	111%	99%	102%	99,0%